

ANIQ FANLARNI O'QITISHDAGI ZAMONAVIY PEDAGOGIK TA'LIM STRATEGIYALARI TO'G'RSIDA

Sharipova Nargiza O'ktamovna

Buxoro muhandislik-texnologiya instituti

Ta'lim strategiyalari ta'limning barcha bosqichlarida o'quvchilar tomonidan o'rganish va muloqot qilish qobiliyatlarini samarali ishlatishga yordam beradigan amaliyot va tadbirlarni anglatadi. Ta'lim strategiyalari shaxsning akademik tushunchalarni tushunishning tizimli usulini anglatadi. Talabalar akademik maqsadlarga erishishga qaror qilganlarida, ular o'rganish strategiyalarini foydali yo'llar bilan amalda qo'llaydilar. Ta'limning barcha bosqichlarida o'quvchilar o'z iste'dodi va qobiliyatlarini o'rganish mazmunida hamda boshqa vazifalar va faoliyatlarda qo'llashlari kutiladi. Ta'lim strategiyalari odamlar tomonidan o'z hayotida ta'lim maqsadlariga erishish kontekstida emas, balki boshqa sohalarda ham, akademik bo'lmagan sohalarda ham amalga oshiriladi.

O'rganish strategiyalari tilni o'rganish va undan to'g'ri foydalanishga yordam berish uchun til o'rganuvchilar tomonidan amaliyotda qo'llaniladigan jarayonlar va faoliyatlarni anglatadi. Talabalar har xil turdagi ta'lim strategiyalari bo'yicha yaxshi tayyorgarlik ko'rishlari va ularni butun ta'lim dasturi davomida amalda qo'llashlari kerak. Talabalar, odatda, mavzular va tushunchalarni, shuningdek, maqsad va vazifalarga erishish yo'llarini samarali tushunishga yordam beradigan usul va yondashuvlarni yaxshi bilishadi. O'quv strategiyalari xotirani yaxshilash uchun qo'llaniladigan usullardan eng yaxshi o'rganish va/yoki sinovdan o'tish strategiyalarigacha. Talabalar testlarga tayyorgarlik ko'rayotganda, ular qanchalik tayyor ekanliklarini bilish uchun odatda test topshirish strategiyalarini qo'llashadi. Talabalar o'zlari va o'qishlari o'rtasida aloqa o'rnatishlari kerak, ularda motivatsiya, qiziqish va o'rganishga ishtiyoqni rivojlantirish kerak.

Ba'zi o'qitish strategiyalari dizayn va o'qitishdagi o'zgarishlarni o'z ichiga oladi. Boshqacha qilib aytadigan bo'lsak, o'quvchilar o'zlarining o'rganish strategiyalari ishlayotganini yoki xohlagan maqsadlariga erishishda ularga foyda keltirmasligini his qilsalar, ular o'zgartirishlar kiritishlari kerak. Ba'zi hollarda, talabalar imtihonlarga tayyorgarlik ko'rish uchun o'quv strategiyalaridan foydalanganda, ular kutilganidek ball to'play olmaydi. Bu ularga o'zgartirishlar kiritish kerakligini ko'rsatadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, talabalar odatda barcha fanlardagi tushunchalarni o'qiydilar va og'zaki tushunadilar. Ammo o'qituvchilar tushunchalarni samarali tushunishni va ularni professional va shaxsiy hayotlarida qo'llashni istasalar, yozish qobiliyatlarini keskinlashtirishlari kerakligini tavsiya qiladilar. O'rganish yozish orqali sodir bo'lsa, u og'zaki usullar orqali amalga oshiriladigan o'rganishdan ustun hisoblanadi. Shunday qilib, o'qitish strategiyalarida kiritilgan o'zgarishlar dars rejalari va akademik tushunchalarni yaxshiroq tushunishga yordam beradi.

Yodlash kamdan-kam uchraydigan o'rganish usulidir. Talabalar odatda bu o'rganish strategiyasini qadrlamaydilar, chunki ular unutilishlarini his qilishadi. Binobarin, yodlashning o'rganish strategiyasi tushunchalarni o'qish va tushunish bilan almashtirildi. Boshlang'ich, o'rta va o'rta maktabda o'quvchilardan tushunchalarni samarali tushunish talab qilinganda, ular odatda ularni turli materiallar orqali yodlab oladilar. Ammo bugungi kunda, texnologiyaning paydo bo'lishi bilan ular mavzu va tushunchalarni tushunish uchun texnologiyadan foydalanadilar. Texnologiya orqali o'rganish ta'limning barcha bosqichlarida o'quvchilar uchun foydali va mazmunli ekanligini isbotladi. Hozirgi kunda bolalar bog'chalaridan tortib universitetlargacha o'qituvchilar dars rejalari va akademik tushunchalar nuqtai nazaridan o'quvchilarga ma'lumot etkazish uchun texnologiyadan foydalanadilar. Boshqa tomondan, talabalar ulardan topshiriq va loyihalarni tayyorlash va tushunishlarini yaxshilash uchun ham foydalanadilar.

Shunday qilib, shuni aytish mumkinki, texnologiyadan samarali foydalanish katta darajada qo'llaniladigan muhim ta'lim strategiyalaridan biri hisoblanadi.

Aniqroq ma'noda, o'rganish strategiyalari shaxs tomonidan akademik tushunchalar va dars rejalari haqida tushunchaga ega bo'lishning uyushgan usulini anglatadi. Talabalar akademik maqsadlarga erishishga qat'iy qaror qilsalar, ular o'rganish strategiyalarini amaliyotda samarali qo'llaydilar. Ta'limning barcha bosqichlarida o'quvchilar o'z ko'nikma va ko'nikmalarini o'rganish mazmunida hamda boshqa topshiriq va faoliyatlarni bajarishda foydalanishlari kutiladi. Ta'lim strategiyalari odamlar tomonidan o'z hayotlarida ta'lim maqsadlariga intilishdan tashqari va akademik bo'lmagan sharoitlarda amalga oshiriladi. Maktab va kollejlarda o'quvchilar o'quv mashg'ulotlari bilan bir qatorda darsdan tashqari va ijodiy mashg'ulotlarga ham jalb etiladi. Bularga san'at asarlari, hunarmandchilik, musiqa, qo'shiq, raqs, sport, rolli o'yinlar va boshqalar kiradi. Talabalar ushbu faoliyat turlaridan biriga yoki bir nechtasiga qiziqish va ishtiyoq bildirsa, ular hatto ularni martaba deb hisoblashlari mumkin. Shunday qilib, ta'lim strategiyalarining ahamiyati va ahamiyati nafaqat akademik tushunchalarni o'rganishda, balki sinfdan tashqari va ijodiy faoliyatni o'rganishda ham e'tirof etiladi.

Pedagogika - bu o'qitish usullari va madaniyat o'rtasidagi munosabatlar. Bu omil pedagogikaning barcha darajadagi ta'lim muassasalari madaniyatini boyitishga samarali hissa qo'shishini ta'kidlaydi. Bu o'qituvchilarning o'rganish qanday amalga oshirilishi kerakligi haqidagi me'yorlari va e'tiqodlari bilan belgilanadi. O'qitish jarayonida amaliyotga tatbiq etiladigan o'quv materiallari haqiqatda muhim emas. Jarayonlar samarali va mazmunli bo'lishi kerak. Amalga oshirilgan strategiyalar akademik maqsadlarga erishishda muhim hissa qo'shishi kerak. Talabalar akademik maqsadlarga erishishda qaysi o'quv strategiyalari foydali bo'lishini yaxshi bilishlari kerak. Ta'limning barcha bosqichlaridagi o'qituvchilar o'quvchilarni guruhlarda ishlashga undashadi. Boshqacha qilib aytganda, ular o'quvchilar o'zaro tushunishni rivojlantirishlari va bir-biri bilan muvofiqlashtirish va integratsiyada ishlashlari uchun

jamoaviy ishlashni rag'batlantiradilar. Demak, o'quv strategiyalarining mazmuni va ahamiyati o'quvchilarning samarali tartib-qoidalarini qo'llashi va guruh bo'lib ishlaganda amalga oshadi.

Maktablarda, xoh bolalar bog'chasi, xoh boshlang'ich, o'rta yoki o'rta maktabda, o'quvchilar ko'p hollarda o'z o'rganishlarini osonlashtirish uchun boshqalardan yordam va yordam oladilar. Oila a'zolari, do'stlari yoki shaxsiy repetitorlar bo'ladimi, akademik tushunchalar qiyin bo'lganda, ular Internet va texnologiya yordamida tushunishni osonlashtiradi, lekin ular boshqa odamlarning yordamiga muhtoj. Ba'zi hollarda o'qish materiallari o'quvchilarga tushunchalarni samarali tushunishga imkon bermasligi mumkin.

Shu sababli, o'quvchilar boshqalar bilan muloqotda bo'lganda, o'rganish tezkor tarzda amalga oshirilishi mumkinligi yaxshi tushuniladi. O'rganishni osonlashtirish uchun amaliyotda qo'llaniladigan ko'plab o'quv strategiyalari mavjud. Shunday qilib, ta'lim strategiyalarining mazmuni va ahamiyati talabalar o'zlarining baholari, mavzulari va tushunchalari, o'quv maqsadlaridan kelib chiqqan holda foydalanilganda amalga oshiriladi, deb ta'kidlash mumkin.

Zamonaviy pedagogika fanini o'qitish bo'yicha belgilangan strategiyalar barcha darajadagi ta'lim muassasalariga joriy etilmoqda. Bu orqali o'quvchilar fan va tushunchalar bo'yicha o'z bilimlarini yaxshilash uchun nafaqat texnologiya, internet, kitoblar, maqolalar, loyihalar, ma'ruzalar va boshqa o'qish materiallaridan foydalanishlari kerakligi haqidagi tushunchalarini kengaytirishlari mumkin. ta'lim strategiyasi nuqtai nazaridan ularning tushunishi. O'rganishni osonlashtirish uchun amaliyotda qo'llaniladigan ko'plab o'qitish strategiyalari mavjud, masalan. Samarali aloqa jarayonlarida ishtirok etish, atrof-muhit bilan o'zaro ta'sir qilish, asboblar, qurilmalar, mashinalardan foydalanish va aql va tananing birgalikda ishlashiga imkon berish. Ta'lim muassasalari o'qituvchilari o'quvchilarga turli xil ta'lim strategiyalari bo'yicha bilim va tushuncha berish vazifasini bajaradi.

O'zaro trening - bu muzeylar, tarixiy yodgorliklar, diniy joylar va boshqalar kabi turli tarixiy joylarga tashrif buyurish orqali sodir bo'ladigan o'rganish. Ayniqsa, talabalar tarix fanini o'rganayotganlarida, bu joylarga tashrif buyurish ular uchun foydali bo'ladi. Kurslararo o'rganish tajribasi talabalarga fotosuratlar olish va eslatma olish uchun sharoit yaratadi. Maktablar, kollejlari va universitetlar o'zaro mashg'ulotlarni rivojlantirish uchun tadbirlar, pikniklar va ekskursiyalar tashkil qiladi. Bundan tashqari, kurslararo o'rganish tajribasi talabalarga o'rganish va jalb qilish uchun haqiqiy imkoniyatlar bilan ta'minlangan muhitni yaratadi. O'rganish insonning butun hayoti davomida sodir bo'ladi. Boshqacha qilib aytganda, ular butun hayoti davomida o'rganish bilan shug'ullanishlari kerak. Shuning uchun, turli xil sharoitlarda turli xil tajribalarga ta'sir qilish talabalar uchun foydali bo'ladi. Shunday qilib, o'zaro trening zamonaviy pedagogika uchun ta'limning barcha bosqichlarida talabalar tomonidan amaliyotga tatbiq etiladigan o'quv strategiyasi sifatida qaraladi, deb ta'kidlash mumkin.

Argumentatsiya orqali o'rganish - Talabalar argumentatsiyani o'rganish strategiyalarini amalga oshirish orqali, ayniqsa, fan va matematika bo'yicha bilim va malakalarini oshirishlari mumkin. Argumentatsiya o'quvchilarga qarama-qarshi fikrlarga e'tibor berishga yordam beradi, bu ularning fikrlash va o'rganishni chuqurlashtirishi mumkin. Bu texnik mulohazalarni hamma o'rganishi uchun ochiq qiladi. Shuningdek, bu talabalarga o'z g'oyalarini boshqalar bilan birgalikda takomillashtirish imkonini beradi.

Shunday qilib, ular olimlar qanday fikr yuritishlarini va da'volarni tasdiqlash yoki rad etish uchun birgalikda ishlashlarini o'rganadilar. O'qituvchilar sinf muhitini shunday tashkil qiladilarki, o'quvchilarga ochiq savollar berish, ko'proq ilmiy tilda sharhlar berish va tushuntirishlar yaratish uchun modellarni ishlab chiqish va ulardan foydalanish orqali muhokamani osonlashtirish imkoniyati beriladi. Shu sababli, argumentatsiya orqali o'rganish ushbu usullar orqali samarali tarzda osonlashtirilishi mumkin. Shunday qilib, argumentatsiya orqali o'qitish zamonaviy pedagogikada o'qitish strategiyasi sifatida qaralib, zamonaviy pedagogikaning innovatsion o'qitish strategiyalarini ta'limning barcha bosqichlarida talabalar tomonidan amaliyotga tatbiq etilishini ta'kidlash mumkin.

Tasodifiy o'rganish - bu rejasiz yoki qasddan bo'lmagan o'rganish. Bu odatda vazifalar yoki harakatlar paytida sodir bo'ladi. Hozirgi vaqtda texnologiyaning paydo bo'lishi bilan talabalar turli tushunchalar va jihatlar bo'yicha xabardorlikni yaratish uchun undan foydalanadilar. Masalan, talaba uy xo'jaligi bo'yicha ta'lim dasturidan o'tayotganda, o'z uyida yordamchilar va oila a'zolarining uy vazifalari va vazifalarini bajarayotganini kuzatsa, u o'z bilimini oshiradi. Tasodifiy mashg'ulotlar o'qituvchilar tomonidan o'qitilmaydi, tuzilgan o'quv rejasiga amal qilmaydi va rasmiy sertifikatlash natijasi emas. Ammo bu turdagi o'rganish texnologiyadan foydalanish, atrof-muhitni kuzatish va boshqa odamlar bilan muloqot qilish orqali amalga oshiriladi. Shunday qilib, ta'limning barcha bosqichlarida o'quvchilar tomonidan amaliyotda qo'llaniladigan zamonaviy pedagogikada tasodifiy ta'lim o'rganish strategiyasi sifatida qaraladi, deb ta'kidlash mumkin. Bundan tashqari, bu ular uchun butun hayoti davomida mazmunli va foydali bo'lib chiqadi.

ADABIYOTLAR

1. Атоев Э. Х. СТАНДАРТИЗАЦИИ ПРОЦЕДУР ДИДАКТИЧЕСКОГО ТЕСТИРОВАНИЯ //Аллея науки. – 2019. – Т. 5. – №. 1. – С. 168-172.
2. Бердиева З. М., Ниязов Л. Н. Use of information and communication technologies in teaching the subject of chemistry in higher education institutions //Ученый XXI века. – 2016. – №. 5-2 (18). – С. 26-29.
3. Атоев Э. Х., Бозорова У. Р. ХИМИЧЕСКИЙ ЭКСПЕРИМЕНТ-ОДИН ИЗ ВАЖНЫХ ЭТАПОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБУЧЕНИЯ //Современная наука: проблемы и пути их решения. – 2015. – С. 81-83.

4. Mukhiddinova B. Z., Temurovich M. B. Optimization Methodology for Supercritical Co₂ Extraction of Resveratrol From Mulberry Leaves //The Peerian Journal. – 2022. – Т. 12. – С. 63-67.

5. АТОЕВ Э. Х., КУРБАНОВ М. Т. Педагого-психологические аспекты развития дидактического тестирования //Поколение будущего: Взгляд молодых ученых-2014. – 2014. – С. 255-257.

6. Ramazanov B., Juraeva L., Sharipova N. Synthesis of modified amino-aldehyde oligo (poly) mers and study of their thermal stability //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2021. – Т. 839. – №. 4. – С. 042096.

7. Савриев Ш. М., Атоев Э. Х. РАЗРАБОТКА И ПРИМЕНЕНИЯ КОМПЬЮТЕРНЫХ ДИДАКТИЧЕСКИХ ТЕСТОВ В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС //Научно-технический прогресс: актуальные и перспективные направления будущего. – 2015. – С. 26-28.

8. Bobir O., Mashhura S., Islom B. Technology of obtaining effective corrosion inhibitors in the oil and gas industry //Universum: технические науки. – 2022. – №. 1-3 (94). – С. 85-87.

9. Атоев Э. Х., Гайбуллаев Х. С. АНАЛИЗ РЕЗУЛЬТАТОВ ДИДАКТИЧЕСКОГО ТЕСТИРОВАНИЯ //ИННОВАЦИИ, КАЧЕСТВО И СЕРВИС В ТЕХНИКЕ И ТЕХНОЛОГИЯХ. – 2014. – С. 22-25.